
Bygnings- og eiendomsdata

Fylke:	Akershus
Kommune:	219/Bærum
Opprinnelig funksjon:	Landbruk, adelig setegård
Nåværende funksjon:	Møtelokaler
Foreslått vernekategori:	Verneklasse 1, fredning
Totalt antall bygg:	5

Bygningsoversikt, omfang vern

Byggnr	Byggnavn	Oppført	Verneklasse	Omfang	GAB nr	Gnr/Bnr
9903367	Badehus	1910 - 1920	Verneklasse 1, fredning	Eksteriør/Interiør	0	52/80
9903363	Hovedbygning med tårnbygg, Kjørbov. 32	1801 - 1853	Verneklasse 1, fredning	Eksteriør/Interiør/Utomhus	17402293	52/153
9903366	Stabbur, Kjørbov. 26	1860 - 1867	Verneklasse 1, fredning	Eksteriør/Interiør	16207411	52/152
9903365	Vedhus, Kjørbov. 30	1860 - 1867	Verneklasse 1, fredning	Eksteriør/Interiør	16207438	52/153
9903364	Østfløyen, Kjørbov. 32	1720 - 1853	Verneklasse 1, fredning	Eksteriør/Interiør	16207446	52/153

Vern kompleks

Formål:	Formålet med fredningen er å bevare bygningenes arkitektoniske uttrykk og særpreg. Fredningen skal ivareta de antikvariske og kulturhistoriske verdier.
Begrunnelse:	Det gamle gårdsanlegget på Kjørbo er et påkostet herregårdsanlegg med senere tilføyelser av stor arkitekturhistorisk og kulturhistorisk verdi. Det fremstår som meget representativt og et vesentlig innslag i landskapet med parken og landskapsrommet mot fjorden. Bygningene har meget stor historisk og lokalhistorisk verdi. De er i god stand etter flere gjennomgripende restaurerings-, rehabiliterings- og vedlikeholdsarbeider i flere omganger helt opp til i dag.
Omfang:	Hovedbygningen med tårnbygget og østfløyen samt vedhuset, stabbur og badehuset. Eksteriør og interiør for alle bygningene.

Beskrivelse kulturmiljø

Kjørbo ligger ut mot sjøen rett utenfor Sandvika og er mot vest og nordvest avgrenset av veisystemer i tilknytning til E 18, mot sydvest av privat eiendom med åpen bebyggelse, hager og naturtomt. Kulturmiljøet består av et tidligere gårdsanlegg med herskabelig bebyggelse omgitt av en landskapspark som vender ut mot Sandvikselva i øst og Oslofjorden i syd. I parken, like nord for det gamle gårdsanlegget, er det oppført et større kontorkompleks i to byggetrinn og et sylindrisk parkeringshus for Norconsult 1979-1985 med en senere utvidelse 2007-2009.

Det ble i 2007 inngått utbyggingsavtale mellom Bærum kommune og Kjørbo AS som fulgte opp reguleringsplan fra samme år og la til rette for utbyggingsplaner, vern av kulturminner og naturmiljø og videreførte tidl. avtaler for områdets bruksrett, opparbeidelse, skjøtsel og drift. Alt utomhusareal på Kjørbo-halvøya skulle forbli tilgjengelig og tilrettelagt som et velfungerende rekreasjons- og friluftsområde for allmennheten. Det skulle videre opparbeides gang- og sykkelvei forbi området.

Kyststien er anlagt langs Sandvikselva og nordsiden av hovedbygningen og østfløyen og videre sydvestover langs fjorden.

OMFANG OG NÅV. VERNESTATUS

Det gamle gårdskomplekset som her blir kulturhistorisk registrert består av følgende bygninger: Hovedbygning (ca 1801-05) med tårnbygg (1852-53), Østfløyen (tidl. drengestue sammenbygd med tårnbygget, ca 1720), vedhus og stabbur (1860-årene) og badehus (ca 1910-1920). En låve fra ca 1860 er sterkt ombygd, adskilt fra de øvrige bygningene av nyere kontorkompleks, og er etter avtale med Riksantikvaren ikke med i denne kulturhistoriske registreringer. Denne låven er regulert til spesialområde bevaring etter pbl § 25.6.

Hovedbygningen med østfløyen har lenge vært erklært verneverdig, trolig inkludert vedhuset nordøst for østfløyen. I følge korrespondanse i Riksantikvarens arkiv har vernet i alle fall siden 1981 også omfattet stabbur og badehuset.

I møte 10.1.2002 mellom daværende eier Norsk Hydro og Riksantikvaren og antikvariske instanser i fylkeskommune og kommune ble det gjort klart at hovedbygning og østfløy skulle behandles som om de var fredet. Rent formelt var bare peisen fra 1600-tallet fredet (siden 1939) mens anlegget for øvrig var regulert til bevaring. Rette antikvariske myndighet ble under de rådende forhold fastsatt til Bærum kommune med mulighet til å trekke inn fylkeskommunen ved behov (brev fra Akershus fylkeskommune til Norsk Hydro 22.1.2002).

Det gamle gårdskomplekset er omgitt av et parkanlegg som trolig er påbegynt rundt 1800 av Grauer som innførte landskapsparken til Norge. Den ble utvidet ved midten av 1800-tallet og er regulert til spesialområde bevaring av landskap og vegetasjon etter pbl. § 25.1. Sydvest for landskapsparken ligger den såkalte Bestemorskogen som er regulert til spesialområde bevaring, naturvernområde etter pbl. § 25.1.

Eiendomshistorikk

Kjørbo var i 1625 fremdeles ødegård under Nesøya. Det store Nesøy-godset ble gjennom ekteskap overtatt av stattholder Christopher Urne. I hans tid som kommandant på Akershus 1629-1642 fikk Kjørbo setegårdrettigheter og ble hovedgård i det store jordegodset som i Bærum eide hele 30% av jorda. Han fikk oppført en bygning som fremdeles utgjør en del av kjelleren i den nåværende hovedbygningen og terrassen foran. Arkivmaterialet om herregårdsanlegget fra denne tiden er lite utforsket, men det er sannsynlig at Urne planla et større herskaps hus på denne stort anlagte underbygningen.

I en lang og skiftende eierrekke finner man bl.a. Christiania-borgeren Knud Frantsen (d. 1687) som kjøpte Kjørbo i 1663. Den store peisen i hovedbygningen er fra hans tid. Før hans død overtok Johan Krefting på Bærum Verk som angivelig skal ha oppført trebygningen som nå er østfløyen før han døde i 1723. Rundt 1780 ble det anlagt et steinkullfyrt stålverk på gården, som var i drift noen år.

I 1801 ble Kjørbo kjøpt av den tyske gartner og gårdsbestyrer Johan Reinhold Grauer som hadde bestyrt Bogstad for Peder Anker og siden 1787 hadde forpaktet Kjørbo som Anker også eide. Han oppførte den nåværende hovedbygningen og skal også ha anlagt en park eller en større frukthage.

Etter forfall og skiftende eiere ble Kjørbo i 1852 kjøpt av Herman Hoë Brodtkorb fra Tjøtta som straks fornyet og rustet opp hovedbygningen og østfløyen og forbandt disse to bygningene med tårnbygget. Han fornyet også gårdsbruket og oppførte i 1860-årene stabbur, vedhus og låve. Låven og andre nye uthus ble oppført mye lengre mot vest enn tidligere, der det fremdeles står igjen en ombygd driftsbygning. (Kilde uthus: Branntakster.) Ved flytting av gårdsdriften vestover kunne parken utvides.

Sameiet Norconsults hus kjøpte Kjørbo i 1975 og gjennomførte rett etter rehabilitering og delvis restaurering av den gamle hovedbygningen til bruk som møtelokaler og kontorer. En større bygningshistorisk undersøkelse med hovedvekt på farger og dekor i hovedbygningen ble gjennomført av Riksantikvaren i 1976 og delvis lagt til grunn for arbeidene. I parken, like nord for det gamle gårdsanlegget, ble det oppført et større kontorkompleks for Norconsult 1979-1981 med byggetrinn 2 lengre mot vest få år etter og et sylindrisk parkeringshus i 1985, vest for byggetrinn 2. (arkitekt F.S. Platou A/S, se Byggekunst 2/1983 og 1/1989). Bygningene rommet sameiets mange samarbeidende konsultantselskaper med virksomheter særlig knyttet til ingeniørfag og med store internasjonale engasjementer. Byggetrinn 2 ble ombygget til politihus for Asker og Bærum og dessuten supplert med et nybygg på sydsiden 2007-2009.

I 1990 ble eiendommen solgt til Saga Petroleum a.s. som hadde administrasjonen sin her inntil Saga gikk inn i Norsk Hydro i 1999. Hydro hadde også administrasjonslokaler her og videreførte restaurering og oppussing av hovedbygningen og østfløyen i 2002 til sterkere preg av selskapslokaler og møtelokaler enn tidligere. Disse arbeidene videreførte flere resultater av Riksantikvarens bygningshistoriske undersøkelser fra 1976. Hydro solgte eiendommen til Entra i 2005.

Deler av kontorkomplekset fra begynnelsen av 1980-årene ble ominnredet og utvidet med nybygg for Asker og Bærum politihus som ble innflyttet i 2009.

Parken har siden Norconsults tid vært offentlig tilgjengelig og Kyststien er nylig anlagt over eiendommen nær Sandvikselva og fjorden.

(Hovedkilder eiendomshistorie: A. Coldevin: Norske storgårder, 1950 og Asker og Bærum-leksikon, 2008.)

Verneverdige bygg

Byggnr: 9903363
GAB nr: 17402293
Navn: Hovedbygning med tårnbygg, Kjørbov. 32
Oppført: 1801 - 1853

Byggnr: 9903364
GAB nr: 16207446
Navn: Østfløyen, Kjørbov. 32
Oppført: 1720 - 1853

Byggnr: 9903365
GAB nr: 16207438
Navn: Vedhus, Kjørbov. 30
Oppført: 1860 - 1867

Byggnr: 9903366
GAB nr: 16207411
Navn: Stabbur, Kjørbov. 26
Oppført: 1860 - 1867

Byggnr: 9903367
GAB nr: 0
Navn: Badehus
Oppført: 1910 - 1920

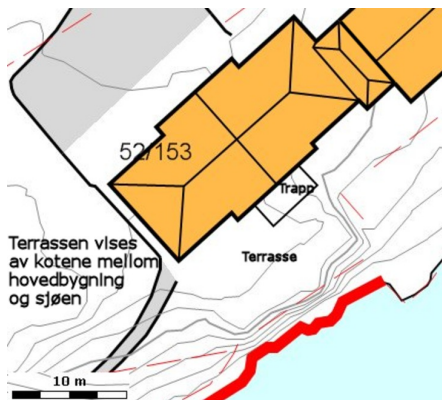

Utomhusanlegg

Elementnr:

Elementnavn: Terrasse

Beskrivelse: Foran hovedbygningens sjøside er en firkantet terrasse murt opp fra fjæra med spekket bruddsteinsmur mot nordøst, sydøst og delvis mot sydvest. Anlegget med innvendig sal er en rest etter Christopher Urnes herregårdsanlegg fra 1600-tallet.

Elementnr:

Elementnavn: Terrasse

Beskrivelse: Terrassen inneholder to store hvelvete rom på rekke. De er istandsatt til selskaps- eller møtelokaler (trolig i 1970-årene), men er i 2009 altfor fuktige til å brukes.

Elementnr:

Elementnavn: Terrasse
Beskrivelse: Rommene i terrassen har adkomst utenfra gjennom en dør i muren mot nordøst.

Elementnr:

Elementnavn: Terrasse

Beskrivelse: Terrassemurene har skrånende sider, spesielt ut mot sjøen, som gir et bastionaktig utseende. Terrassen og de hvelvete rom inni er i likhet med hovedbygningens kjeller videre mot nordvest, rester av Christopher Urnes herreresidens fra midten av 1600-tallet.

Elementnr:

Elementnavn: Terrasse

Beskrivelse: I terrassemurens nordøstre hjørne er det en del sprekkdannelser som kan tyde på bevegelser og mulige skader i utvikling.

Elementnr:

Elementnavn: Terrasse

Beskrivelse: Foto fra 1919 med lite vegetasjon viser terrassen som et mektig minne fra Christopher Urnes herregårdsanlegg.

Hovedbygningen med tårnbygget og den okergule østfløyen. Det røde vedhuset t.h. og det hvite badehuset t.v. Stabburet er skjult mellom trærne bak vedhuset. Sett fra Kadettangen i øst. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2009.

Foto fra 1919 viser kobbhus på Østfløyens tak og en veranda foran hovedbygningen, mens anlegget for øvrig er lite endret siden større endringer i 1853.. Foto: Wilse 1919, Riksantikvarens arkiv.

Stabburet, østfløyen og hovedbygningen sett fra vest. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2009.

Tårnet ble oppført som brannskille og tjenestetrapp. Det knyttet spisestuen i hovedbygningen til et nytt kjøkken i østfløyens 2. etasje og ga rom for en liten utsiktssalong på toppen. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2009.

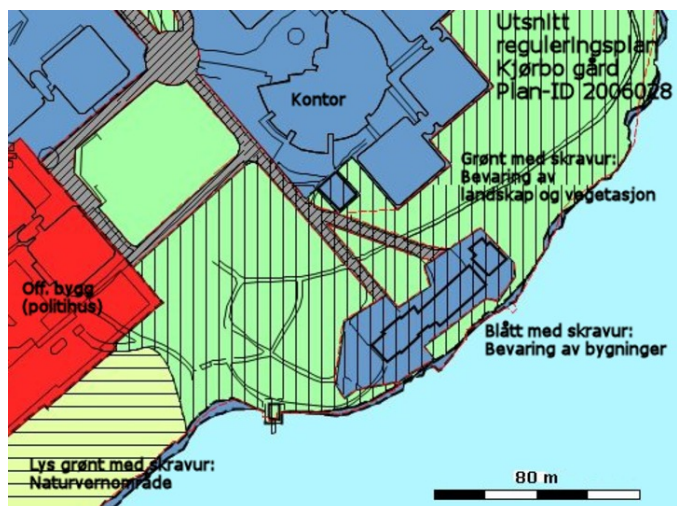

Badehuset sett fra sydvest. Det ble satt i stand som portbygning da Norconsult anla flytebrygge i 1986. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2009.

Eldste del av läven ble oppført i nytt uttun ca 1860. Den er nå adskilt fra det øvrige gamle gårdsanlegget av de store nybyggene fra 1980-årene og dessuten sterkt ombygget. Läven foreslås ikke fredet, men er regulert til bevaring. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2009.

Utsnitt av reguleringsplan fra 2007. Tekstene er påført for denne kulturhistoriske registrering i 2009.

De nyere kontorbyggene er organisert som blokker med svart platekledning og trappehus o.lign. i hvitmalt mur. 1. byggetrinn ble oppført nær stabburet, mens det øvrige ble trukket lengre vekk fra det gamle inntunet. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2009.

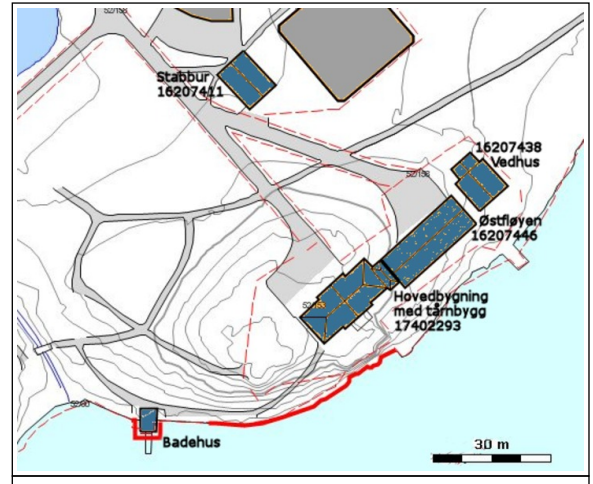

BYGNING 9903367 Badehus

Kompleks 9903234 Kjørbo gård

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	ENTRA
GAB nr:	0
Gnr/bnr:	52/80
Oppført:	1910 - 1920
Byggherre:	
Arkitekt:	
Opprinnelig funksjon:	Fritid
Nåværende funksjon:	Funksjon uspesifisert
Bygningsart:	Bad
Regulering:	Regulert: Spesialområde bevaring, reguleringsplan Kjørbo gård, plan-ID 2006028.
Vernestatus:	Regulert til Spesialområde for bevaring etter Plan- og bygningsloven § 25.6

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Enkel, liten trebygning, trolig konstruert i bindingsverk, med utvendig tømmermanns panel og med saltak tekket med svartglassert tegl. Ca halve huset krager ut over sjøen. Hviler på nyere svilleramme av limtre (ved istandsetting i 1981 var det planlagt et underjordisk betongfundament).

Inneholder et mindre rom i kortenden mot land og et større rom mot sjøen. Det mindre rommet har oppr. vekselpanel, mens det større har nyere vekselpanel på veggene og er åpent til mønet. Inngangsdør fra landsiden på langsiden. Dør på sjøsiden i gavlvegg fører nå ut til flytebrygge.

Lengde: 5,1 m, bredde: 2,9 m.

Sammendrag bygningshistorie

Oppført som badehus, trolig ca 1910-1920.

Blindfelt ved siden av vinduene har diagonalsprosser som gir huset et preg av dempet nyklassisisme.

Fungerer siden istandsetting 1981 som portbygning til den flytebryggen som da ble anlagt for Sameiet Norconsult (korrespondanse i Riksantikvarens arkiv).

En del nyere panel utvendig, trolig fra 1981.

Vern

Formål: Formålet med fredningen er å bevare bygningenes arkitektoniske uttrykk og særpreg. Fredningen skal ivareta de antikvariske og kulturhistoriske verdier.

Begrunnelse: Det gamle gårdsanlegget på Kjørbo er et påkostet herregårdsanlegg med senere tilføyelser av stor arkitekturhistorisk og kulturhistorisk verdi. Det fremstår som meget representativt og et vesentlig innslag i landskapet med parken og landskapsrommet mot fjorden. Bygningene har meget stor historisk og lokalhistorisk verdi. De er i god stand etter flere gjennomgripende restaurerings-, rehabiliterings- og vedlikeholdsarbeider i flere omganger helt opp til i dag.

Omfang: Hovedbygningen med tårnbygget og østfløyen samt vedhuset, stabburet og badehuset. Eksteriør og interiør for alle bygningene.

Vernekategori: Verneklasse 1, fredning

Sett fra sydøst. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2009.

Sett fra sydvest. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2009.

BYGNING 9903367 Badehus

Kompleks 9903234 Kjørbo gård

Sett fra nordvest. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2009.

Sett fra vest. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2009.

Døren mot sjøsiden. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2009.

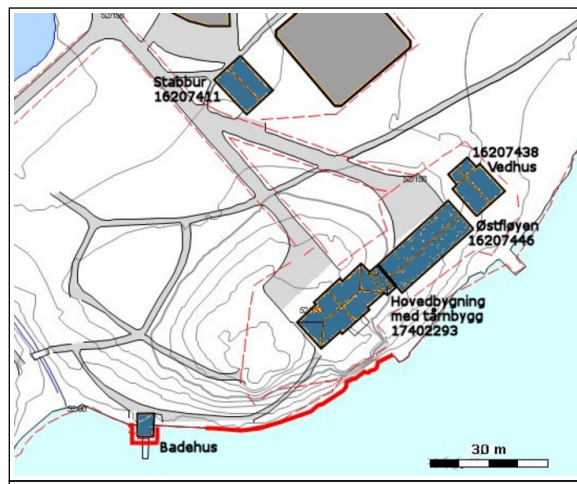

Interiør sett mot nord. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2009.

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	ENTRA
GAB nr:	17402293
Gnr/bnr:	52/153
Oppført:	1801 - 1853
Byggherre:	J.R. Grauer ca 1801, H.H. Brodtkorb ca 1852
Arkitekt:	Chr. H. Grosch 1852
Opprinnelig funksjon:	Landbruk
Nåværende funksjon:	
Bygningsart:	Bolig
Regulering:	Regulert: Spesialområde bevaring, reguleringsplan Kjørbo gård, plan-ID 2006028.
Vernestatus:	Regulert til Spesialområde for bevaring etter Plan- og bygningsloven § 25.6

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Oppført i utmurt bindingsverk med utvendig puss i 1 ½ etasje og med mansardtak. Dobbeltromsplan med midtrisalitt med ark kronet av trekantgavl på begge langsider, planen opprinnelig tilnærmet symmetrisk med trapp plassert ut til siden i hallen. Hovedinngang i midtaksen på landsiden og terrassedør i midtaksen på motsatt side mot sjøen. Takarker til soverommene i 2. etasje sannsynligvis oppført samtidig med trappetårnet. Trappetårnet forbinder etasjene i både hovedbygningen og østfløyen, og har en overetasje med et utsiktstværelse kronet av et lavt valmtak.

Hovedbygningen er preget av en forholdsvis enkel klassisistisk stil med begrenset bruk av arkitektonisk dekor. Tårnet er derimot i en typisk senklassisisme inspirert fra Schinkel-skolen i Berlin, lignende den Grosch også benyttet i Universitetet ved Karl Johans gate. Stilen karakteriseres av arkitektonisk dekor som åpner veggflatene med pilastre og utstrakt bruk av bånd og gesimser. Her er også iblandet trekk fra Schinkel-skolens italienske villastil.

Lengde: 20,9 m (med tårn 2,8 m i tillegg), bredde (u. tårn) 10,7 m.

Sammendrag bygningshistorie

Eldste del av hovedbygningen stammer fra Christopher Urnes herresete fra midten av 1600-tallet og finnes i den vestre del av kjelleren og i terrassen på sjøsiden.

Hovedbygningen ble oppført av Johan R. Grauer, trolig kort tid etter at han kjøpte Kjørbo i 1801, og tilsynelatende utformet med forbilde i midtpartiet på Bogstad der han hadde vært gårdsbestyrer.

Herman Brodtkorb foretok omfattende oppussing i hovedbygningen og oppførte tårnbygget med trappehus som forbandt etasjene i hovedbygning og drengestue, angivelig ferdig 1853. Yttervegger ble etterisolert på innsiden og flere representative rom fikk ny dekor. Arkitekt var Chr. H. Grosch.

Ved oppussing planlagt av arkitekt Arnstein Arneberg ved midten av 1930-årene ble en praktkamin fra Knud Frantsens tid i 1660-årene rekonstruert fra løse deler funnet rundt på gården og satt opp i peisestuen i vest som ble dannet ved sammenslåing av tidligere bibliotek og dagligstue. Innredning av peisestuen ble videreført i 2002.

Omfattende innvendig istandsetting og restaurering er utført av Norconsult i 1976 og betydelig videreført av Norsk Hydro i 2002, i hovedsak på grunnlag av Riksantikvarens fargeundersøkelser 1976. Mye av den opprinnelige dekor og farger fra begynnelsen av 1800-tallet er avdekket og noe av dekoren gjenskapt. Det finnes omfattende dokumentasjon av undersøkelsene i Riksantikvarens arkiv. Tilråding om farger og interiørbehandling ble delvis fulgt, og i større grad fulgt opp i 2002, men fremdeles med en del friere fargevalg. Utvendig pussfornyelse i 2009 med gjenoppmaling i de opprinnelige eksteriørfarger som ble funnet i 1976.

Bygningen og den tilstøtende østfløyen brukes i 2009 hovedsakelig til møter, fortrinnsvis for leieboerne i eiendommens nyere kontorbygninger.

(Hovedkilde bygningshistorie: J. Brønne: Kjørbo gård, 1977, ny utg. 1990. Div. brev og rapporter i Riksantikvarens arkiv. Branntakster i Riksarkivet og Statsarkivet.)

Bygningshistorikk

1629	1642	Angivelig periode for Christopher Urnes flytting av hovedsetet for Nesøya-godset til Kjørbo der han også fikk adelige setegårdsprivilegier. Han oppførte et herresete med deler som fremdeles inngår i hovedbygningens kjeller og terrassen på sjøsiden. Dette anlegget er fremdeles lite utforsket mht. arkivstudier og bygningsarkeologi.
1801	1805	Hovedbygningen oppført i utmurt bindingsverk med utvendig puss av Johan Reinhold Grauer. Dateringen bygger på antagelse om at han bygget snart etter at han kjøpte eiendommen i 1801 og dette støttes av stilhistorisk analyse av bygningens eldste interiørdekor.
1846		Branntakst 4.9.1846 omtaler kjøkken i kjelleren og en bred og åpen gang med tak over mellom vest- og østfløy.
1852	1853	Omfattende arbeider etter at Herman Brodtkorb kjøpte Kjørbo i 1852, arkitekt Chr. H. Grosch. Oppussing i hovedbygningen. Yttervegger ble etterisolert på innsiden og flere representative rom fikk ny dekor. Tårnbygget ble oppført med tjenestetripp som forbandt etasjene i hovedbygningen og østfløyen og fikk en utsiktssalong i øverste etasje. Arbeidene angivelig ferdig 1853. Ved branntakst 13.3.1856 ble tårnbygget taksert første gang. Taksten forteller at tårnet skulle skaffe forbindelse med østfløyen, men også ved hjelp av jerndører mot østfløyen brannisolere denne trebygningen fra hovedbygningen. Det omtales fremdeles kjøkken i kjelleren, men også et nytt kjøkken med mer i østfløyens 2. etasje som gjennom tårnbygget fikk forbindelse til hovedbygningens spisestue på tilnærmet samme nivå.
1939		En del oppussing i slutten av 1930-årene utført under ledelse av ark. A. Arneberg, bl.a. sammenslåing av to værelser til peisestue i vestre ende av huset og oppsetting av Knud Frantsens peis fra 1659 som var funnet i flere deler rundt på gården. Man trodde lenge den var fra Christoffer Urnes tid. Peisen (bare den) ble fredet i 1939. Den ble forært til Akershus Slott i 1969 der den ikke ble oppsatt, men forært tilbake til Kjørbo og gjenopsatt der i 1989.
1976		Omfattende innvendig istandsetting og restaurering utført av Norconsult med basis i Riksantikvarens fargeundersøkelser samme år. Mye av den opprinnelige dekor og farger fra begynnelsen av 1800-tallet ble da avdekket og noe av dekoren gjenskapt. Det finnes omfattende dokumentasjon av undersøkelsene i Riksantikvarens arkiv. Tilråding om farger og interiørbehandling ble bare delvis fulgt. Hovedbygningen ble satt i stand til møter og selskaper i første etasje, møterom i 2. etasje. Mange møterom lydisolert med dobbeltdører (nå eller senere), de fleste rom med nyere platekladning.
2002		Innvendig oppussing etter planer av interiørkonsulent Jorunn Wedel Jarlsberg, i meget stor grad basert på de bygningsarkeologiske undersøkelsene i 1976 som nå i større grad ble fulgt opp. Gamle bordgulv ble avdekket og noen gjenskapt. En del nytt listverk, taklister med mer i gammel stil. Møblering delvis fornyet, tepper og gardiner i stor grad fornyet og bedre harmonisert med bygningens historie. Havestuens opprinnelige dekor fra ca 1805 ble avdekket og restaurert, og i resten av huset ble fargene justert, delvis som oppfølging av den eldre undersøkelsen, delvis i mer fri tolkning og fargevalg. Peisestuen innredet med gesimslister og ny stilkopierende billedtapet. Dette var en oppfølging av Arnebergs arbeider fra 1930-årene. (J. Wedel-Jarlsberg restaureringsplan 6.7.2001, Riksantikvarens arkiv, sammenholdt med dagens tilstand.)
2009		Fornyelse av utvendig puss som ble hugget helt ned. Gjenoppmaling i de opprinnelige eksteriørfargene som bygningen har hatt siden undersøkelsene i 1976.

Vern

Formål:	Formålet med fredningen er å bevare bygningenes arkitektoniske uttrykk og særpreg. Fredningen skal ivareta de antikvariske og kulturhistoriske verdier.
Begrunnelse:	Hovedbygningen på Kjørbo med tårnbygget er et påkostet herskapshus og fremstår som en meget representativ bygning og et vesentlig innslag i landskapet med parken og landskapsrommet mot fjorden. Bygningene har meget stor historisk og lokalhistorisk verdi. De er i god stand etter flere gjennomgripende restaurerings-, rehabiliterings- og vedlikeholdsarbeider i flere perioder opp til i dag.
Omfang:	Hovedbygningen med tårnbygget og østfløyen samt vedhuset, stabburet og badehuset. Eksteriør og interiør for alle bygningene.
Vernekategori:	Verneklasse 1, fredning

Interiør

Interiørnr: 26

Interiørnavn: Kjøkken

Beskrivelse: Kjøkken etablert 2002 ved sammenslåing av bad/wc og tekjøkken (oppr. var her et soverom, senere bad og pikeværelse).

Interiørnr: 28-29

Interiørnavn: Trappetårn

Beskrivelse: Ved repos mellom 2. og 3. etasje er dør inn til loft i østfløyen med eneste bevarte av de oppr. jerdører som brannisolerte mellom hovedbygning og østfløy.

Interiørnr: 29-31

Interiørnavn: Trappetårn

Beskrivelse: Trappetårnets vegger er innvendig pusset og med trappeinnredning i tre. Mellom 2. etasje og tårnværelset på toppen er det plass til et lite kott.

Interiørnr: 31

Interiørnavn: Tårnværelset

Beskrivelse: Det lille værelset har vinduer på tre sider med fjordutsikt. En liten brannmur innerst i rommet tyder på at det har vært ovn her.

Interiørnr: 11

Interiørnavn: Hall

Beskrivelse: Restaurert 1976. Restaurering fullført 2002 med bl.a. ny taklist og ny oppmaling av kvadermarmorering med grårosa bunnfarge istf. oppr. grønn.

Interiørnr: 12

Interiørnavn: Forstue

Beskrivelse: Rommet reetablert i oppr. størrelse med ny vegg til 11 Hall i 2002. Kraftig rosa veggfarge tilsvarende nest eldste fargelag. Sjablonmalt bord langs gesims rekonstruert etter eldste oppmaling, men trolig med andre farger i både bord og underlag.

Interiørnr: 13

Interiørnavn: Peisestue

Beskrivelse: Rommet dannet i slutten av 1930-årene ved sammenslåing av to tidligere stuer for å gi plass til den rikt skulpterte steinpeisen fra 1659 som var funnet i løse deler rundt på gården. Den ble flankert med to dører med utskjæringer og bokhyller, alt utført i eik tegnet av A. Arneberg. Peisestuen supplert i 2002 for å balansere peis- og bokhyllinnredningen: Gesimslist/gardinbrett etter modell av bokhyllene, bylandskapstapet i grisaille (ny kopi av tapet fra ca 1800).

Interiørnr: 14

Interiørnavn: Salong

Beskrivelse: Oppr. brystpanel. Oppr. dekor malt på kalkpuss: søyler og draperier på rosa bunn avdekket og delvis reparert 2002.

BYGNING 9903363 Hovedbygning med tårnbygg, Kjørbov. 32

Kompleks 9903234 Kjørbo gård

Interiørnr: 15

Interiørnavn: Kabinett

Beskrivelse: Ny småmønstrret stilkopi-tapet fra 2002. To-fløyet dør til 16 Spisestue er fra 1976.

Interiørnr: 16

Interiørnavn: Spisestue

Beskrivelse: Dekormaling langs gesims med draperier og laurbærkranser på gul bunn rekonstruert 1976. Brystningens oppr. marmorering ikke rekonstruert. Gipsrosett i himling (senklassisistisk fra 1853?) erstattet med enklere ring i empirestil 2002.

Interiørnr: 17

Interiørnavn: Trappetårn

Beskrivelse: Reposer i tårnet har vinylbelegg fra 2002, trappetrinn malt. Rom 17 har utgangsdør til svalgangen i østfløyen og dør inn til kjøkken i østfløyen (se denne for kjøkken).

Interiørnr: 17-18

Interiørnavn: Trappetårn

Beskrivelse: Trappen er fremdeles den opprinnelige og innvendige dører er i stor grad opprinnelige. Her vises tårnets nederste etasje med utgangsdør mot sjøen i bakgrunnen.

Interiørnr: 21

Interiørnavn: Hall

Beskrivelse: Pusset opp i 2002 med samme utstyr som hallen (11) i 1. etasje.

Interiørnr: 24

Interiørnavn: Møterom, tidl. soverom

Beskrivelse: Forholdsvis nytt panel i himling, stripet tapet fra 2002 som foreslått av Riksantikvaren 1976.

Interiørnr: 25

Interiørnavn: Salen

Beskrivelse: Salen reetablert 1976 etter å ha vært delt i flere mindre rom, og oppmalt i overensstemmelse med Riksantikvarens undersøkelse. Pusset opp i 2002 i samme farger til bruk som spisestue. Oppr. tofløyet dør til 21 Hall, gl. dør utført som blinddør til 24. Gammelt panel i himling.

Interiørnr: 27

Interiørnavn: Møterom, tidl. soverom

Beskrivelse: Oppr. veggfarge var rødbrun, nåv. er mer grårosa. Gl. panel i himling.

BYGNING 9903363 Hovedbygning med tårnbygg, Kjørbov. 32

Kompleks 9903234 Kjørbo gård

Hovedbygning og tårnbygg sett fra syd med terrassebygget fra Christopher Urnes tid foran. Verandaen er revet, men bygningene er ellers lite forandret. Foto: Foto Wilse 1919, Riksantikvarens arkiv.

Hovedbygningen sett fra vest. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2009.

Sett fra nord. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2009.

Sett fra sydøst. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2009.

Sett fra sydvest. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2009.

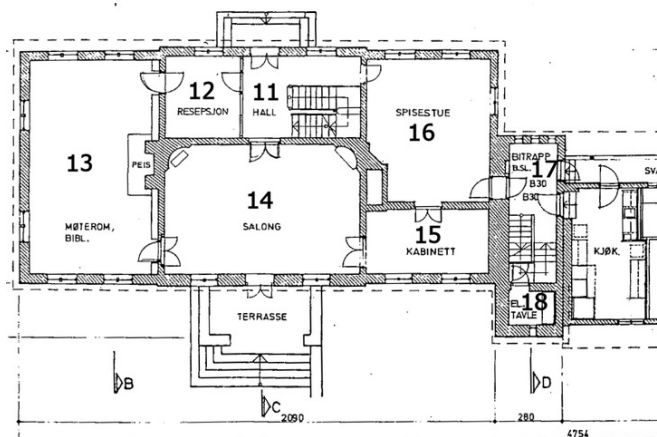
Sett fra sydvest. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2009.

Trappen ut til terrassen er nymurt og med mønsterlagt stein i reposit. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2009.

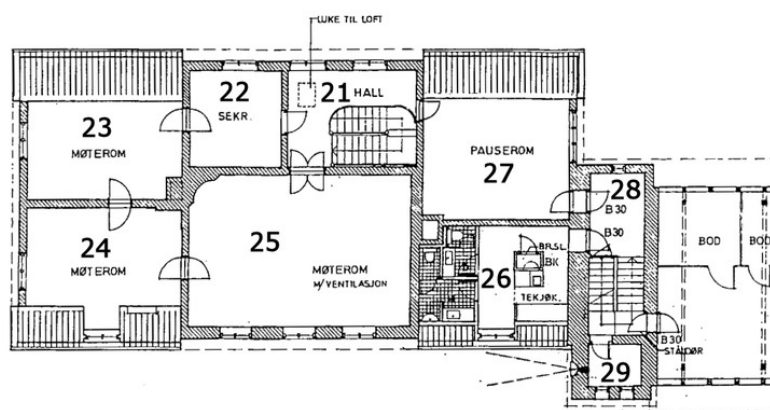
Hoveddøren. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2009.

1 ETG. HOVEDBYGNING

RESTAURERT: BENYTTES TIL MØTER, VED REPRESENTASJON, O. LIGN.

Plan 1. etasje med del av østfløyens 2. etasje t.h. Oppmåling av Arne Askeland, sist rettet 1995. Tilhører Entra. Romnr. påført 2009 for denne registrering.

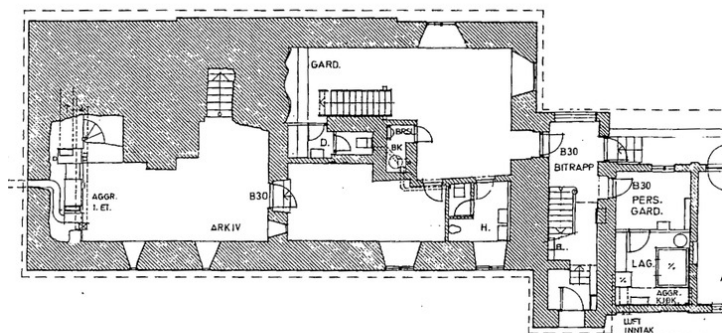
2 ETG. (T) 2 ETG. (HOVEDBYGNING)

OMINNREDET TIL L OMINNREDES TIL MØTE AVDELING

Plan 2. etasje med del av østfløyens loft t.h. Oppmåling av Arne Askeland, sist rettet 1995. Hele rom 26 gjort om til kjøkken i 2002. Tilhører Entra. Romnr. påført 2009 for denne registrering.

LOFT (TJ)

KJELLER (HOVEDBYGNING)
OMINNREDES TIL GARDE ROBE, TOALETTET, ARKIV M.V.

1 ETG. (TJ)
OMINNREDET

Plan kjeller med del av østfløyens 1. etasje t.h. Oppmåling av Arne Askeland, sist rettet 1995. Tilhører Entra.

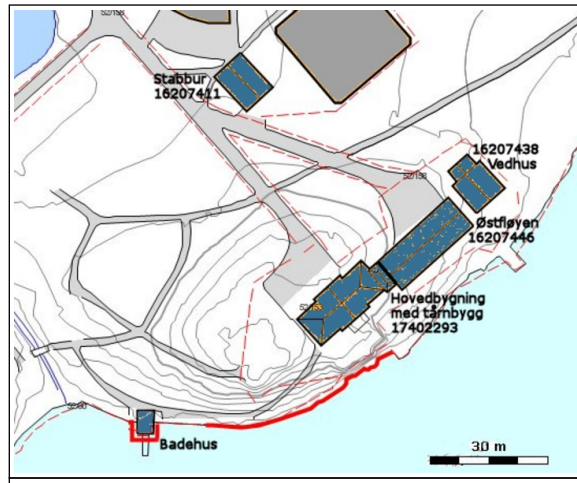
Salongen sett mot nordvest. Oppr. veggdekor ble oppdaget i 1976 og avdekket i 2002. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2009.

BYGNING 9903366 Stabbur, Kjørbov. 26

Kompleks 9903234 Kjørbo gård

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	ENTRA
GAB nr:	16207411
Gnr/bnr:	52/152
Oppført:	1860 - 1867
Byggherre:	H.H. Brodtkorb
Arkitekt:	Chr. H. Grosch?
Opprinnelig funksjon:	Landbruk
Nåværende funksjon:	Funksjon uspesifisert
Bygningsart:	Stabbur
Regulering:	Regulert: Spesialområde bevaring, reguleringsplan Kjørbo gård, plan-ID 2006028.
Vernestatus:	Regulert til Spesialområde for bevaring etter Plan- og bygningsloven § 25.6

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Tømmerbygning med saltak som står på pussete murpilarer avdekket med store skiferheller. Kamlaftet i to etasjer der 2. etasje krager ut ca 25 cm og utkragingen er markert med et dekorbrett med utsaget bord. Tømret i to større rom og en smalere forgang langs gavlveggen. I 2. etasje er forgangen åpnet som en sval/veranda med rekkverk av dekorerte bord. Stort taktutstikk understøttet av skråstivere og dekorativt utstyr beslektet med hovedbygningens østfløy.

Trapp til 2. etasje gjennom dør fra forgangen i 1. etasje og til loftet fra dør i den åpne svalen over.

En del nyere skillevegger og kledninger fra 1981 innvendig, men mye oppr. innredning og flater synlig.

Lengde: 9,4 m, bredde 3,2 m.

Sammendrag bygningshistorie

Branntaksert første gang 16.5.1867 som stabbur. Laftet, to etasjer, sto på ni mursteinspillarer.

Innredet og isolert i yttervegger, gulv og himlinger 1981 til laboratorier for ingeniørkonsulenter til prøving av materialer til bygging av damanlegg og analyse av vann og avløpsvann. Står ute av bruk i 2009.

Vern

Formål:	Formålet med fredningen er å bevare bygningenes arkitektoniske uttrykk og særpreg. Fredningen skal ivareta de antikvariske og kulturhistoriske verdier.
Begrunnelse:	Det gamle gårdsanlegget på Kjørbo er et påkostet herregårdsanlegg med senere tilføyelser av stor arkitekturhistorisk og kulturhistorisk verdi. Det fremstår som meget representativt og et vesentlig innslag i landskapet med parken og landskapsrommet mot fjorden. Bygningene har meget stor historisk og lokalhistorisk verdi. De er i god stand etter flere gjennomgripende restaurerings-, rehabiliterings- og vedlikeholdsarbeider i flere omganger helt opp til i dag.
Omfang:	Hovedbygningen med tårnbygget og østfløyen samt vedhuset, stabburet og badehuset. Eksteriør og interiør for alle bygningene.
Vernekategori:	Verneklasse 1, fredning

Sett fra øst. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2009.

Sett fra vest. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2009.

Svalen i 2. etasje med dør til loftstrapp i bakgr.
Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2009.

Innerste rom i 1. etasje. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2009.

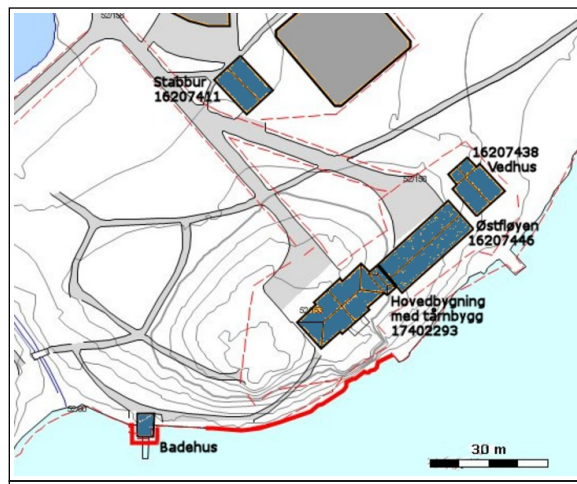
Innerste rom i 2. etasje. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2009.

BYGNING 9903365 Vedhus, Kjørbov. 30

Kompleks 9903234 Kjørbo gård

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	ENTRA
GAB nr:	16207438
Gnr/bnr:	52/153
Oppført:	1860 - 1867
Byggherre:	H.H. Brodtkorb
Arkitekt:	
Opprinnelig funksjon:	Landbruk
Nåværende funksjon:	
Bygningsart:	Uthus/skjul
Regulering:	Ikke registrert: Spesialområde bevaring, reguleringsplan Kjørbo gård, plan-ID 2006028.
Vernestatus:	Regulert til Spesialområde for bevaring etter Plan- og bygningsloven § 25.6

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Lite uthus i tømmermannspanelt bindingsverk plassert med gavlvegg mot sjøen og med et lavere og smalere tilbygg til gavlveggen mot land. Tegltekket saltak og liten takrytter for gårds klokke.

Inneholder et større rom på landsiden der det er en luke inn til tilbygget i nord. Et mindre panelt rom med vindu mot sjøen. Takutstikkene er meget store på begge langsider og bærer preg av å ha vært forlenget siden de gamle sperrene er meget kortere enn takutstikket.

Lengde (uten tilbygget): 7,9 m, bredde: 6,9 m.

Sammendrag bygningshistorie

Ble branntaksert første gang 16.5.1867 som vedhus på tomten etter en tidligere sjøbod. Oppført i bindingsverk, med klokketårn, og inneholdt vedbod og 2 lokumer.

Brukes i 2009 som skjul.

Vern

Formål:	Formålet med fredningen er å bevare bygningenes arkitektoniske uttrykk og særpreg. Fredningen skal ivareta de antikvariske og kulturhistoriske verdier.
Begrunnelse:	Det gamle gårdsanlegget på Kjørbo er et påkostet herregårdsanlegg med senere tilføyelser av stor arkitekturhistorisk og kulturhistorisk verdi. Det fremstår som meget representativt og et vesentlig innslag i landskapet med parken og landskapsrommet mot fjorden. Bygningene har meget stor historisk og lokalhistorisk verdi. De er i god stand etter flere gjennomgripende restaurerings-, rehabiliterings- og vedlikeholdsarbeider i flere omganger helt opp til i dag.
Omfang:	Hovedbygningen med tårnbygget og østfløyen samt vedhuset, stabburet og badehuset. Eksteriør og interiør for alle bygningene.
Vernekategori:	Verneklasse 1, fredning

Sett fra nord. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2009.

Sett fra syd. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2009.

BYGNING 9903365 Vedhus, Kjørbov. 30

Kompleks 9903234 Kjørbo gård

Sett fra øst. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2009.

Sett fra vest. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2009.

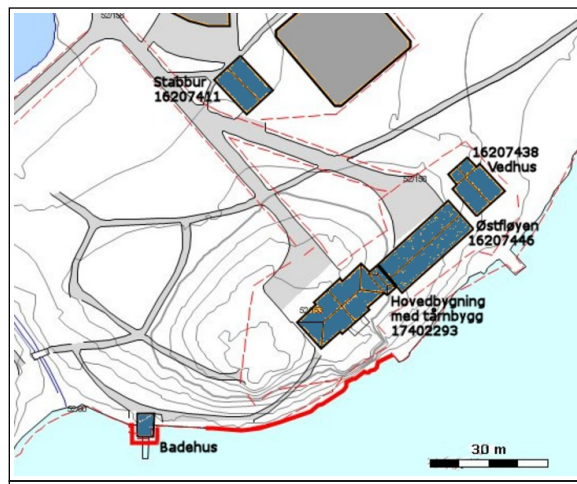
Det store uthusrommet. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2009.

Panelt rom på sjøsiden. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2009.

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	ENTRA
GAB nr:	16207446
Gnr/bnr:	52/153
Oppført:	1720 - 1853
Byggherre:	Johan Krefting ca 1720, H.H. Brodtkorb ca 1852
Arkitekt:	Chr. H. Grosch 1852
Opprinnelig funksjon:	Landbruk
Nåværende funksjon:	
Bygningsart:	Bolig
Regulering:	Regulert: Spesialområde bevaring, reguleringsplan Kjørbo gård, plan-ID 2006028.
Vernestatus:	Regulert til Spesialområde for bevaring etter Plan- og bygningsloven § 25.6

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Oppført i laftet tømmer i to etasjer med saltak. Tidl. vognskjul i østre ende har yttervegger i bindingsverk. Utkragende svalgang på nordsiden langs hele 2. etasje. Nordfasaden har meget rikt utformete bjelkeverk, skråstivere og paneler i såkalt sveitserstil typisk for midten av 1800-tallet. Mer ordinær kledning med staffpanel på fasadene mot øst og syd. Laftekasser på alle fasader har imidlertid panel med staffprofil av 1700-talls type. Rektangulær grunnplan oppdelt i enkel romrekke av tømmervegger, og med noen rom delt på langs av lettvegger av forskjellig alder. Lengde: 23,7 m, bredde (u. svalgang) 6,2 m.

Sammendrag bygningshistorie

Det sies at bygningen skal være oppført av Johan Krefting (d. 1723) på Bærum verk. En byggetid ved begynnelsen av 1700-tallet støttes av detaljer som profiler i eldre bjelker og paneler, angivelig også i en dør som fremdeles fantes i huset i 1976. Før ombygging i 1853 omtales svalgangen og dessuten en trappegang i vestre ende og under samme tak som resten av bygningen. Det var matbod, bryggerhus og vognskur i 1. etasje og boligværelser i både 1. og 2. etasje. Trolig var dette værelser for tjenestefolk, og bygningen var ved denne tid nærmest en drengestue som ble tjenerfløy da den ble bygget sammen med hovedbygningen.

En betydelig ombygging med endring av raffthøyde, og takvinkel sammen med nytt fasadeutstyr ble utført av H.H. Brodtkorb 1852-1853. Det skjedde i forbindelse med oppføringen av tårnbygget som forbandt denne tidligere frittstående bygningen med hovedbygningen. Det ble da innredet et stort kjøkken med avpanelt spiskammer i 2. etasje for å betjene hovedbygningens spisestue.

Omfattende istandsetting og restaurering til kontorbruk og en boligeilighet ble utført av Norconsult ca 1976, og vestligste del disponert til betjening av hovedbygningen med kjøkken i 2. etasje og personalerom mm. i 1. etasje. Farger ble delvis valgt med basis i Riksantikvarens fargeundersøkelser og anbefalinger fra 1976 som ble tettere fulgt opp ved fornyet og gjennomgripende oppussing i 2002 til bruk som møtelokaler. Det ble samtidig bygget ny innvendig trapp og mange dører ble fornyet.

(Hovedkilde bygningshistorie: J. Brønne: Kjørbo gård, 1977, ny utg. 1990. Div. brev og rapporter i Riksantikvarens arkiv. Branntakster i Riksarkivet og Statsarkivet.)

Bygningshistorikk

1720	Angivelig oppført av Johan Krefting som døde i 1723.
1846	Inneholdt ved branntakst 4.9.1846: 1. etasje: Matbod og bryggerhus, begge med steingulv, 2 værelser og 1 vognskur. 2. etasje: 4 værelser hvorav det ene var delt i to. Svalgang i 2. etasje med trapp til loftet. I vestre ende en 2 alen bred trappegang i bordkledt bindingsverk under samme tak som resten av bygningen.
1852	1853 Raften hevet og taket gitt lavere takvinkel slik at loftet ble meget romsligere (spor i tårnbyggets murvegg mot øst). Utvendig kledning med nytt fasadeutstyr i sveitserstil. Den tidligere frittstående bygningen forbundet med hovedbygningen med tårnet som nå ble oppført. Ark. Chr. H. Grosch. Ved branntakst 13.3.1856 beskrives at det nå var kommet kjøkken i 2. etasje (forbundet gjennom trappetårnet med spisestuen i hovedbygningens 1. etasje). I kjøkkenet var avpanelt spiskammer, og i 2. etasje for øvrig pikemønstret og sal.
1976	Utvendig oppmalt i okerfarge som var den opprinnelige for nåv. fasadeutforming fra 1853. Vestligste del av østfløyens begge etasjer ble lagt til hovedbygningen med adkomst fra tårnbygget, trolig ved denne tid. I 1. etasje ble dette brukt til personalerom og teknisk rom, i 2. etasje et mindre kjøkken enn tidligere. Resten av østfløyen ble oppusset til kontorer og en leilighet.
2002	Innvendig oppussing til bruk som møtelokaler gjennomført av Norsk Hydro etter planer av interiørkonsulent Jorunn Wedel Jarlsberg. Ny trapp mellom 1. og 2. etasje av type fra siste halvdel av 1800-tallet. Heldekkende tepper fjernet og gamle gran- eller furugulv avdekket og/eller fornyet i alle rom. Interiørfarger i stor grad basert på Riksantikvarens fargeundersøkelser og anbefalinger fra 1976. Ny og moderne møteroms møblering. Garasjeport fra 1970-årene ved nordøstre hjørne erstattet med tofløyet port på utsiden og stor tofløyet glassport i aluminiumsprofiler på innsiden. Rommet innenfor endret fra garasje til møterom. (J. Wedel-Jarlsberg restaureringsplan 6.7.2001, Riksantikvarens arkiv, sammenholdt med dagens tilstand.)
2008	Utvendig oppussing ca 2008 med gjenoppmaling i opprinnelig okerfarge som ble gjenopptatt første gang i 1976.

Vern

Formål:	Formålet med fredningen er å bevare bygningenes arkitektoniske uttrykk og særpreg. Fredningen skal ivareta de antikvariske og kulturhistoriske verdier.
Begrunnelse:	Det gamle gårdsanlegget på Kjørbo er et påkostet herregårdsanlegg med senere tilføyelser av stor arkitekturhistorisk og kulturhistorisk verdi. Det fremstår som meget representativt og et vesentlig innslag i landskapet med parken og landskapsrommet mot fjorden. Bygningene har meget stor historisk og lokalhistorisk verdi. De er i god stand etter flere gjennomgripende restaurerings-, rehabiliterings- og vedlikeholdsarbeider i flere omganger helt opp til i dag.
Omfang:	Hovedbygningen med tårnbygget og østfløyen samt vedhuset, stabburet og badehuset. Eksteriør og interiør for alle bygningene.
Vernekategori:	Verneklasse 1, fredning

Interiør

Interiørnr:

Interiørnavn: Generelt

Beskrivelse: De fleste rom er preget av gamle takbjelker og stubbloftbord. Veggene har nyere platekledninger, og gulvene har skurte furubord som i stor grad ble fornyet i 2002. Her salen i østre ende av 2. etasje, sett mot vest.

Interiørnr:

Interiørnavn: Trapp

Beskrivelse: Trappen er fra 2002 i former inspirert av 1800-tallets siste halvdel.

Interiørnr:

Interiørnavn: Tidl. spiskammer

Beskrivelse: Sydveggen i det tidl. spiskammeret i 2. etasje har vekselpanel og brystningsbord. Dette er eneste synlige gamle veggkledning innvendig og stammer trolig fra 1853. Mye er trolig skjult under nye kledninger.

Interiørnr:

Interiørnavn: Tidl. vognskjul

Beskrivelse: Det tidligere vognskjulet var en tid bilgarasje, men ble møterom i 2002 med nye porter med glass innvendig og panel utvendig. Yttervegger i bindingsverk og laftet vegg til naborommet.

Nordfasaden. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2009.

Sett fra sydøst. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2009.

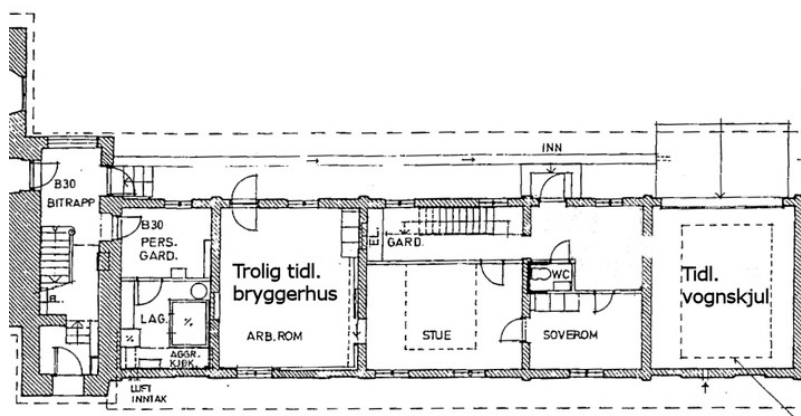
Sett fra sydøst. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2009.

Vognskjulet i østre ende fikk moderne garasjeport i 1970-årene, men den ble skiftet til tradisjonell tofløyet port allerede i 2002. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2009.

Nordfasaden har noe av det rikeste fasadeutstyret i sveitserstil som finnes i Norge fra denne tiden. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2009.

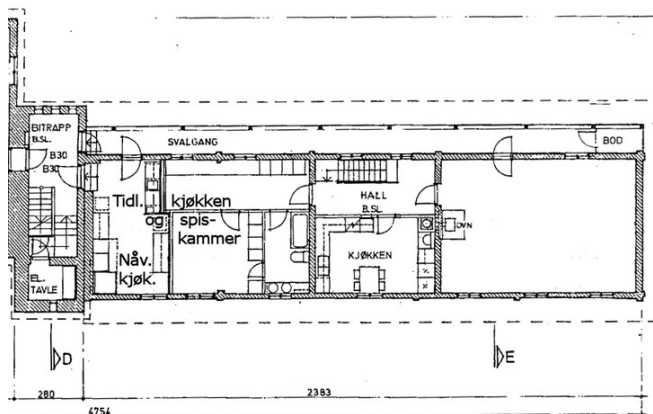

1. ETG. (TJENERFLØY)

OMINNREDET

Plan 1. etasje med tårnbygget t.v. Oppmåling av Arne Askeland, sist rettet 1995. Tilhører Entra. Delvis justert i 2009 og påskrevet noen tidl. funksjoner.

2 ETG. (TJENERFLØY)

OMINNREDET TIL LEILIGHET

Salen i østre ende av 2. etasje, sett mot vest. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2009.

Trappegangen i 1. etasje med trapp fra 2002. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2009.

Sydvegg i tidl. spiskammer i 2. etasje. Eneste gamle veggkledning som fremdeles står synlig, trolig fra 1853.. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2009.

Tidl. vognskjul sett mot nordvest. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2009.